

Raadsinformatiebrief

Datum	17 december 2024
Onderwerp	Evaluatieverslag inburgering
Zaaknummer	Z21 – 243482
Documentnr.	UIT/24 - 648756

Inleiding

Per 1 januari 2022 zijn wij als gemeente verantwoordelijk voor de inburgering van statushouders. In de nieuwe wet ligt de centrale regierol bij gemeentes. De gemeente is verantwoordelijk voor de huisvesting van statushouders, de inburgering en de participatie in de samenleving. Het Rijk heeft de opdracht vastgesteld om statushouders het hoogst mogelijke taalniveau te laten bereiken in combinatie met een vorm van re-integratie. Met als maatschappelijk doel dat statushouders zo snel en volwaardig mogelijk meedoen in de maatschappij.

Met deze raadsinformatiebrief informeren wij u over de evaluatie inburgering die is opgesteld. Met dit evaluatieverslag evalueren we het Uitvoeringsplan inburgering 2022-2024. Ook informeren wij u over de stand van zaken met betrekking tot de nieuwe Wet inburgering, die van start is gegaan per 1 januari 2022.

In dit verslag evalueren wij hoe dat plan tot uitvoering is gebracht. Om dat doel te bereiken en resultaten op te halen, is gesproken met externe partijen als Welzijn Vught, het Koning Willem I College (hierna KW1C), de WSD en andere gemeenten. In het verslag wordt ingegaan op de inhoud van het inburgeringsaanbod, maar ook op aantallen en financiën. Het verslag eindigt met algehele conclusies over sterke punten en actiepunten voor de uitvoering van de inburgering voor de gemeente Vught. In deze raadsinformatiebrief informeren wij u over de belangrijkste conclusies die volgen uit het verslag.

Voorgeschiedenis

In januari 2022 stelde de gemeente Vught het uitvoeringsplan inburgering 2022-2024 vast voor de uitvoering van de nieuwe Wet inburgering.

Inhoudelijk

Vanaf januari 2022 is hard gewerkt om de taken vanuit de wetgever en de taken van het lokaal kader vorm te geven. Dit leidt tot mooie resultaten, de gemeente Vught heeft de regie over het inburgeringsproces goed in handen. Dat begint al op het moment van koppeling vanuit het COA naar de gemeente Vught. Wij zien dat de statushouder goed in beeld is bij ons. Wij kunnen daardoor maatwerk in de inburgeringstrajecten bieden. Dit kunnen wij ook doen omdat de samenwerking met partners als de woningbouwvereniging en onderwijsinstellingen goed verloopt. Hierin willen wij blijven investeren. Wij merken daarnaast dat de kwaliteit van de inburgeringstrajecten

voortuitgaat. De leerroutes richten wij beter in, in samenwerking met de onderwijsinstellingen. Daarin streven wij samen naar een zo hoog mogelijk resultaat wat betreft re-integratie en taal, waarbij succesvolle initiatieven ontstaan om kansen op de arbeidsmarkt te vergroten.

Wij merken dat een aantal zaken binnen het inburgeringsproces extra aandacht behoeft. Hoewel een goede start is gemaakt met het aanbieden van re-integratie programma's, zien wij dat op dit onderdeel verdieping nodig is. Wij streven naar optimale integratie op de arbeidsmarkt. Wij willen graag een verbeteringsslag in de uitvoering van de leerroutes. Met name het verzuim op de B1-route heeft aandacht nodig. Daarnaast willen wij borgen dat de groep jongeren zich zo goed en zo optimaal mogelijk kan ontwikkelen. Een belangrijk punt wat betreft de leerroutes is ook de mogelijke belemmering van onvoldoende kinderopvangmogelijkheden en onduidelijkheid over het vervoer. Tot slot constateren wij dat de verplichte onderdelen PVT en MAP opgeschaald moeten worden, zodat een volledig inburgeringsprogramma doorlopen kan worden door de inburgeraar.

Hieronder sommen wij de sterke punten op, daarna volgt een opsomming van de actiepunten. De actiepunten komen terug in een actieplan dat volgt in het tweede kwartaal van 2025. In het eerste kwartaal van 2027 volgt opnieuw een evaluatieverslag van de uitvoering inburgering.

Sterke punten van de uitvoering van inburgering:

- De taakstelling voor de gemeente Vught is goed in beeld. Er wordt waar nodig direct geanticipeerd op hoge aantallen.
- Sinds de nieuwe Wet inburgering is een goede lokale samenwerking tot stand gekomen met partners als Welzijn Vught en de woningbouwvereniging, wat een goede basis is voor de uitvoering van de inburgering.
- Regionaal hebben wij een netwerk opgebouwd met andere gemeenten en overheidsinstellingen.
- Wij voeren de brede intake effectief uit waarbij ook het PIP wordt besproken en een duidelijke leidraad geeft aan de inburgeraar voor zijn/haar inburgering.
- De Z-route speelt goed in op arbeidskansen en zelfredzaamheid voor inburgeraars met een lage leerbaarheid.
- Met het financieel ontzorgen lopen wij vooruit op de aankomende wetwijziging doordat wij effectief inzetten op begeleiding bij financiële zelfredzaamheid.
- Financieel hebben wij voldoende middelen vanuit het Rijk om de inburgering zo optimaal mogelijk aan te bieden.

Actiepunten voor de uitvoering van inburgering:

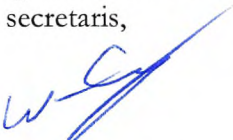
- Het verder ontwikkelen van re-integratie instrumenten om statushouders snel en duurzaam uit een uitkering te helpen. We streven hierbij naar een arbeidsdeelname van ten minste 50% (deels) uit een uitkering.
- We borgen de goede samenwerking met de partners in de re-integratieketen.
-

- Ontwikkelen van een aanpak voor duurzame re-integratie van oudkomers.
- Waar nodig uitbreiding van effectieve communicatiemiddelen zoals het gebruik van pictogrammen.
- Met aanbieders van taalonderwijs in gesprek om de kinderopvang bottleneck op te lossen.
- versterken aanpak fietsen waar mogelijk en borgen doelmatige en efficiënte werkwijze voor vervoer. Waarbij uitgangspunt is snel beginnen met integratie.
- We gaan verzuim in de B1-route effectief tegen.
- Bestendigen integratie op de werkvloer en waar nodig uitbreiden van het aanbod.
- De mogelijkheid voor goede combinatietrajecten samen met de aanbieders verder onderzoeken.
- Het participatieverklaringstraject opschalen om alle statushouders in staat te stellen het PVT af te ronden.
- Doorontwikkelen MAP.
- Financieel ontzorgen waar mogelijk invullen door begeleide financiële zelfredzaamheid en beroep eigen verantwoordelijkheid.
- We werken naar eenduidige financiering toe.

Financieel

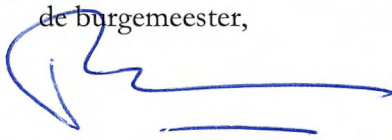
Er zijn voldoende middelen beschikbaar voor de uitvoering van de inburgering in de gemeente Vught. Financieel is de Wet inburgering onder controle.

Burgemeester en wethouders van Vught,
de secretaris,

W.F.F. Keijzers

de burgemeester,

R.J. van de Mortel

Bijlage(n):

1. Evaluatieverslag inburgering

Evaluatie
Uitvoeringsplan Inburgering
2022

Gemeente Vught
December 2024
M.J. Witteveen

Inhoud	
Inleiding	2
1. Achtergrond	2
1.1 Taken Nieuwe Wet	2
1.2 Lokaal kader	2
1.3 Verloop taakstelling	3
2. Van AZC naar gemeente Vught	4
2.1 Huisvesting	4
2.2 Klantmanagers	4
2.3 Maatschappelijke begeleiding	5
2.4 Communicatie	7
3. Plan Inburgering en Participatie (PIP)	7
3.1 Brede Intake	7
3.2 Vaststellen PIP	8
4. Uitvoering PIP	9
4.1 Leerroutes	10
4.1.1 Onderwijsroute	10
4.1.2 B1-route	10
4.1.3 Z-route	11
4.1.4 Schoolfirst	12
4.1.5 Combinatietraject	12
4.2 Participatieverklaringstraject (PVT)	13
4.3 Module Arbeidsmarkt en Participatie (MAP)	13
4.4 Financieel ontzorgen	14
5. Financiën	15
5.1 Verdeling kosten	15
5.2 Financiële analyse	16
6. Conclusies evaluatieverslag	17

Inleiding

De Wet inburgering is gewijzigd per 1 januari 2022. Per die datum zijn wij als gemeente verantwoordelijk voor de inburgering van statushouders. In de nieuwe wet ligt de centrale regierol bij gemeenten. De gemeente is verantwoordelijk voor de huisvesting van statushouders, de inburgering en de participatie in de samenleving. Het Rijk stelt de opdracht vast om statushouders het hoogst mogelijke taalniveau aan te bieden in combinatie met een vorm van re-integratie. Met als maatschappelijk doel dat statushouders zo snel en volwaardig mogelijk meedoen in de maatschappij.

Doel evaluatieverslag

In januari 2022 stelde de gemeente Vught een uitvoeringsplan op voor de uitvoering van de nieuwe Wet inburgering. In dit verslag evalueren wij hoe dat plan tot uitvoering is gebracht. Om dat doel te bereiken en resultaten op te halen, is gesproken met externe partijen als Welzijn Vught, het Koning Willem I College (hierna KW1C), de WSD en andere gemeenten. Intern is gesproken met de klantmanagers inburgering, klantmanagers werk en inkomen, budgetcoach en de beleidsmedewerker wonen. In hoofdstuk 1 schetsen wij eerst de achtergrond van de opgave. Per onderdeel horend bij de uitvoering van de nieuwe Wet inburgering geven wij de stand van zaken aan (hoofdstuk 2 t/m 4), in hoofdstuk 5 noemen wij de bijbehorende (financiële) cijfers, dit verslag eindigend in hoofdstuk 6 met een algehele conclusie over de uitvoering van de nieuwe Wet inburgering binnen de gemeente Vught. Elk hoofdstuk sluit af met een korte samenvatting. Uit dit evaluatieverslag volgt een actieplan, waarin bevindingen uit dit verslag naar concrete acties worden vertaald.

1. Achtergrond

Ter achtergrond hieronder eerst nogmaals de taken op een rij. Dit hoofdstuk sluit af met cijfers over het verloop van de taakstelling. Daarna beschrijven wij hoe wij die taken uitvoeren en welke acties nodig zijn.

1.1 Taken Nieuwe Wet

In het uitvoeringsplan Inburgering 2022 staat dat de wetgever de volgende uitgangspunten heeft benoemd voor de nieuwe wet Inburgering:

- Tijdige start van het inburgeren;
- Aandacht voor de snelheid van het doorlopen van het inburgeringstraject;
- Dualiteit (het combineren van het leren van de taal en participatie);
- Maatwerk (een passend inburgeringstraject, voor alle inburgeringsplichtigen) en
- Focus op (en bewaken) kwaliteit.

1.2 Lokaal kader

Ter voorbereiding op de nieuwe Wet inburgering in 2022, heeft het college de volgende lokale uitgangspunten benoemd, naar aanleiding van bovenstaande uitgangspunten:

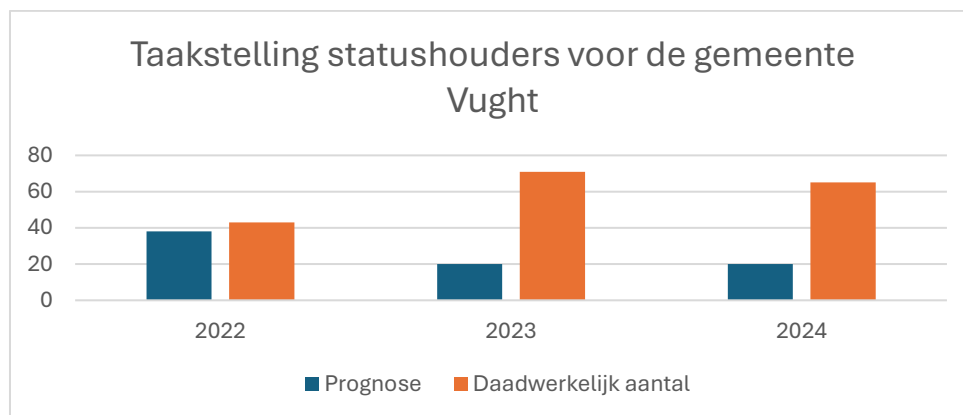
- Gezamenlijke brede intake van eerste lijn rondom de statushouder;
- We anticiperen op het persoonlijk Plan Inburgering en Participatie (PIP) van de nieuwe Inburgeringswet;

- We pakken meer dan voorheen de regierol;
- We gebruiken effectieve communicatiemiddelen;
- We investeren in een duurzame verbinding met het maatschappelijk veld;
- We werken waar mogelijk en wenselijk (sub)regionaal samen;
- We financieren de trajecten vanuit een integrale visie.

De gemeente Vught werkt lokaal samen met de volgende partijen om bovenstaande doelen te bereiken: Welzijn Vught, Vluchtelingenwerk, Woonstichting Charlotte van Beuningen, Woonveste en andere gemeenten in de regio.

1.3 Verloop taakstelling

In het uitvoeringsplan Inburgering 2022 staat een prognose van het aantal statushouders gekoppeld aan de gemeente Vught (de taakstelling zoals het Rijk vaststelt). De prognose blijkt onjuist; de taakstelling valt fors hoger uit dan verwacht, meer dan het dubbele. Hieronder in de tabel zichtbaar wat de daadwerkelijke taakstelling is voor de gemeente Vught voor de jaren 2022, 2023 en 2024:

Tot heden haalt de gemeente Vught de taakstelling. In totaal huisvestten wij sinds de nieuwe Wet inburgering in 2022, 150 statushouders in de gemeente Vught. 96 statushouders startten met de inburgering. Daarvan zijn 15 personen een gezinsmigrant. Voor 2 personen moet de leerroute nog bepaald worden. Van de groep van 150 statushouders zijn 98 personen inburgeringsplichtig, rest is kinderen. Kinderen tellen ook mee voor de taakstelling. In vergelijking tot andere gemeenten heeft de gemeente Vught de taakstelling goed onder controle. In de tabellen die de Rijksoverheid publiceert is zichtbaar dat veel gemeenten achterlopen met de taakstelling. De gemeente Vught zal ook in 2024 de taakstelling halen. Vught heeft een goede basis om de hoge taakstelling op te vangen. Sinds medio 2020 is al een start gemaakt om de nieuwe Wet inburgering voor te bereiden. Hierin werken wij nauw samen met de woningbouwvereniging om passende huisvesting te bieden. Wij bieden tijdig aanvullende oplossingen om aan de hoge taakstelling te voldoen. Zo zijn in juli 2024 4 containerwoningen geplaatst op het voormalig Kentalisterrein.

CONCLUSIE HOOFDSTUK 1

Hoofdstuk 1 vormt de basis voor de uitvoering van de inburgering voor de gemeente Vught. De landelijke en lokale kaders zijn helder en uitgangspunt voor de uitvoering. In hoofdstuk 1 is ook de taakstelling toegelicht. Daaruit blijkt dat hoewel de aantallen fors stijgen, de gemeente Vught dit

goed onder controle heeft. Wij blijven de taakstelling continu monitoren zodat wij tijdig maatregelen kunnen nemen zoals het plaatsen van container- of flexwoningen.

2. Van AZC naar gemeente Vught

2.1 Huisvesting

Het COA (Centraal Orgaan opvang Asielzoekers) koppelt een statushouder aan een gemeente. Het COA plaatst een statushouder in een passende gemeente – rekening houdend met de taakstelling. Zodra de koppeling bekend is, kan de klantmanager inburgering dit inzien in het TVS-systeem van COA. Samen met woningbouwvereniging Charlotte van Beuningen wordt passende woonruimte gezocht. De inburgering kan starten voordat woonruimte is gevonden. Per geval bekijkt de klantmanager of dit zinvol is. De reisafstand van de COA-locatie naar de leslocatie nemen wij daarin mee, als ook het zicht op huisvesting. Er bestaat een risico om al voor huisvesting met de inburgering te starten. Het COA kan een statushouder op het laatste moment koppelen aan een andere gemeente, omdat daar bijvoorbeeld snel meerdere woningen (zoals containerwoningen) vrijkomen, wat gunstig is voor de taakstelling. Voor de gemeente Vught is hierin nog geen verkeerde inschatting geweest. De gemeente Vught blijft inzetten op zo snel mogelijk inburgeren. Waar mogelijk starten wij met de inburgering voordat de statushouder in Vught woont. Het draagt bij aan de snelheid waarmee de overheid het inburgeringstraject wil aanbieden.

2.2 Klantmanagers

De klantmanager inburgering is de eerste contactpersoon vanuit de gemeente voor de statushouder en voert de brede intake – zie ook paragraaf 3.1 – uit. In juni 2020 is al gestart met 1 klantmanager inburgering ter voorbereiding op de nieuwe Wet. In 2022 liep de taakstelling te snel op om dit te beleggen bij 1 klantmanager. Heden zijn er 2 klantmanagers inburgering (1,5 fte). Beide klantmanagers voeren de brede intake uit en nemen de leerbaarheidstoets af. Binnen Wegwijs+ zijn 2 groepen klantmanagers betrokken bij statushouders; de klantmanagers inburgering en de klantmanagers werk en inkomen. De klantmanager inburgering draagt zorg voor de start in de gemeente Vught (huisvesting, regelzaken, aanmelding school, kinderopvang etc.) en ziet toe op de inburgering van de statushouder. De klantmanager werk en inkomen ziet toe op de re-integratie van de statushouder en beoordeelt wanneer noodzakelijk het recht op een bijstandsuitkering. De 2 verschillende klantmanagers werken samen om de statushouders zo snel en goed mogelijk te laten integreren met als uitgangspunt zelfredzaamheid door bijvoorbeeld werk.

Werk en inkomen

De meeste statushouders die in Vught komen wonen, zijn in eerste instantie aangewezen op een bijstandsuitkering (> 90 %). Bij aanvang van het integratieproces merken we bij statushouders op dat een taalbarrière en onbekendheid met het Nederlandse systeem deelname aan het arbeidsproces bemoeilijkt. Statushouders lijken daarnaast relatief vaak te maken te hebben met complicerende omstandigheden die vanuit de asielachtergrond zijn meegenomen zoals traumaproblematiek en langere perioden van inactiviteit. Doel is altijd om statushouders zo snel mogelijk een zo hoog mogelijk resultaat van participatie te laten bereiken; wat betreft inburgering en ook wat betreft deelname in de samenleving zoals (betaald) werk, passend bij hun persoonlijke

situatie. Al vanaf de start in Vught is een statushouder in beeld bij de klantmanager werk en inkomen, om snel de stap richting re-integratie en betaald werk te zetten. Een enkele statushouder die in Vught komt wonen, krijgt nooit een bijstandsuitkering maar gaat meteen werken of studeren (met studiefinanciering), wegens hoge opleiding in land van herkomst en kennis van de Engelse taal. Het gaat hier echter om kleine aantallen.

Voor een groep statushouders (met name Z-route deelnemers, zie paragraaf 4.1.3 voor meer informatie) constateren wij een grote afstand richting betaald werk. In deze groep zitten statushouders die in het land van herkomst al laaggeschoold waren, of op dit moment nog analfabeet zijn. Binnen de WSD – waar de Z-route wordt uitgevoerd – focussen wij actief op projecten als ‘Taalles op de werkvloer’, waarbij taalles op de werkvloer gegeven wordt, om de stap richting werk te verkleinen en taalonderwijs te bevorderen. Dit zijn projecten die wij als gemeente aanmoedigen omdat het bijdraagt aan het bereiken van optimale deelname aan de samenleving. Wij willen onderzoeken welke mogelijkheden er (nog meer) zijn voor deze groep statushouders die in eerste instantie een grote afstand heeft tot de arbeidsmarkt. Ons doel is dat iedereen meedoet in de samenleving. Dit aandachtspunt nemen wij mee in het actieplan dat volgt uit dit evaluatieverslag.

Momenteel is zo’n 30 % van de statushouders die sinds de nieuwe Wet inburgering 2022 in Vught is komen wonen, aan het werk. Het aantal werkende statushouders met een aanvullende bijstandsuitkering is 17 %, 13 % van het totaal aantal statushouders per 2022 is helemaal niet meer afhankelijk van een uitkering. In de Benchmark beschikken wij nog niet over actuele landelijke percentages. Landelijk werkt 11 % van de statushouders gemeten vanaf de nieuwe Wet inburgering 2022 tot 1-1-2023 (fulltime en parttime). Door meer in te zetten op de groep die een afstand heeft tot de arbeidsmarkt, willen wij ons percentage werkende statushouders verder omhoog krijgen.

Actiepunt: het verder ontwikkelen van re-integratie instrumenten om statushouders snel en duurzaam uit een uitkering te helpen. We streven hierbij naar een arbeidsdeelname van ten minste 50% (deels) uit een uitkering.

2.3 Maatschappelijke begeleiding

Sinds oktober 2021 biedt Welzijn Vught maatschappelijke begeleiding aan statushouders. Welzijn Vught koppelt de statushouder bij binnenkomst in de gemeente Vught aan een begeleider. Het doel van de begeleiding is zelfredzaamheid creëren binnen 1 jaar. Dit doen zij door de volgende ondersteuning te bieden:

- Praktische hulp bij het regelen van basisvoorzieningen;
- Ondersteunen bij verhuizing, woninginrichting en thuis worden in eigen woning;
- Ondersteuning bij het op orde krijgen van de financiën en administratie. Dit in samenhang met het financieel ontzorgen (zie paragraaf 4.4 voor meer informatie over het financieel ontzorgen);
- Wegwijs maken in Vught. Integratie fysiek maken. Statushouder bekend maken en verbinding laten maken met Vught en haar voorzieningen en nuttige instellingen;
- Contact leggen met de bureaus en andere buurtbewoners in samenwerking met de woonstichtingen;
- Een inloopsprekuren organiseren voor het beantwoorden van vragen of doorverwijzen;

- Naar behoefte, fiets- en mobiliteitslessen en thema groepsbijeenkomsten organiseren.

Sinds oktober 2021 heeft Welzijn Vught 1 betaalde kracht als coördinator, plus een groep vrijwilligers die de maatschappelijke begeleiding biedt. Per januari 2023 is een (betaalde) ondersteuner voor de coördinator in dienst, vanwege de oplopende aantallen statushouders volgens de taakstelling. De samenwerking tussen de gemeente en Welzijn Vught verloopt goed. Wij overleggen regelmatig om die goede samenwerking te waarborgen. Sinds oktober 2021 (start Welzijn Vught) zijn 161 statushouders begeleid, waarvan 70 kinderen. Momenteel zitten 80 statushouders in een actief traject, waarvan 41 kinderen.

“De samenwerking met de gemeente is prettig en constructief. Er is sprake van duidelijke communicatie en een gezamenlijke inzet om de nieuwkomers zo goed mogelijk te ondersteunen in hun inburgeringsproces.” (coördinator maatschappelijke begeleiding statushouders Welzijn Vught)

“Het integratieproces in gemeente Vught verloopt goed en de samenwerking met de gemeente gaat ook goed.” (maatschappelijk begeleider statushouders)

Het contract voor de begeleiding door Welzijn Vught loopt nog tot 1 januari 2026. Vluchtelingenwerk Nederland is momenteel een (klein) onderdeel ofwel onder aanneming van het huidige contract. Vluchtelingenwerk biedt ondersteuning in juridische vraagstukken van statushouders. Dit gaat vooral over procedures bij de IND voor gezinshereniging. In de aanbestedingsprocedure die volgt, onderzoeken wij of het wenselijk is dat Welzijn Vught en Vluchtelingenwerk onder 1 contract zijn belegd.

Actiepunt: we borgen de goede samenwerking met de partners in de re-integratieketen.

Nazorg

Wij constateren dat de maatschappelijke begeleiding vanuit Welzijn Vught goed verloopt maar momenteel niet voldoende is om zelfredzaamheid te behalen voor alle statushouders. Dit merken wij doordat statushouders blijvend met vragen naar de gemeente en/of Welzijn Vught komen. De vragen gaan veelal over praktisch zaken zoals bijvoorbeeld het aanvragen van toeslagen, de zorg of het onderwijs van de kinderen. Vaak komen deze vragen naar boven op moment die niet binnen de 1 jaar begeleiding plaats vinden, bijvoorbeeld zodra statushouders een verandering in hun leven doormaken; zoals gezinsuitbreiding, een verhuizing of wisseling van baan. We spreken in dit geval over oudkomers. Om te zorgen dat oudkomers zich kunnen blijven redden in de gemeente en bijvoorbeeld niet terugvallen in een bijstandsuitkering, is structurele actie nodig. In het actieplan dat volgt uit dit evaluatieverslag nemen wij daarom op dat de groep oudkomers langer ondersteuning nodig heeft.

Actiepunt: ontwikkelen van een aanpak voor duurzame re-integratie van oudkomers.

Taalcoaches

Welzijn Vught koppelt aan iedere statushouder, of per statushoudersgezin, een taalcoach. Een taalcoach zet zich vrijwillig in om het Nederlands van de statushouder op laagdrempelige wijze te verbeteren. Dit loopt goed. Er is goede coördinatie en voldoende taalcoaches beschikbaar.

"Mijn leerling spreekt inmiddels zo goed Nederlands dat ze succesvol haar sollicitatieprocedure bij Heijmans heeft afgerond en is aangenomen als projectadviseur contracten en vergunningen."
(Taalcoachvrijwilliger Welzijn Vught)

2.4 Communicatie

Eén van onze lokale uitgangspunten voor inburgering is dat we effectief communiceren met de doelgroep. Wij gebruiken hiervoor met name in de beginfase van een traject middelen zoals een (telefonische) tolk. Het is van belang dat de informatie goed overkomt. Bij het afnemen van de leerbaarheidstoets gebruiken wij verschillende talen en/of pictogrammen. Voor tolkdiensten maken wij gebruik van Global Talk. Wij werken naar tevredenheid samen. Hiervoor is geen aanbesteding nodig, de kosten blijven onder de grens. Grotere regiogemeenten onderzoeken momenteel of er een aanbestedingsprocedure nodig is. Eventueel kan de gemeente Vught in een later stadium daarbij aansluiten.

Actiepunt: Waar nodig uitbreiding van effectieve communicatie middelen zoals het gebruik van pictogrammen.

CONCLUSIE HOOFDSTUK 2

In hoofdstuk 2 is beschreven hoe de gemeente Vught een statushouder opvangt en welke partijen daarbij aansluiten. Al vanaf het begin is de statushouder goed in beeld bij verschillende instanties en is sprake van maatwerk om een goede start te maken. Dit onderdeel verloopt goed. Continu bespreken wij met de verschillende partijen, zoals Welzijn Vught, 'wie wat doet'. Wij streven naar de meest passende begeleiding voor de statushouder met als doel zelfredzaamheid en werk. Wij hebben zorgen over de groep (oudkomers) die verminderd zelfredzaam lijkt. Wij denken samen met Welzijn Vught na over hoe wij die groep kunnen begeleiden. Wij zetten in op het hoogst haalbare wat betreft taal en re-integratie. Daarbij merken wij op dat er een groep statushouders is (met name Z-route deelnemers) waarbij er een grote afstand tot de arbeidsmarkt is. Ons doel is dat iedereen meedoet in onze samenleving en daarom zetten we in op interventies die begeleiden naar werk en integratie voor deze groep.

3. Plan Inburgering en Participatie (PIP)

3.1 Brede intake

De brede intake is het beginpunt van de inburgering. Tijdens de brede intake onderzoeken wij op welke manier de inburgering wordt ingevuld en leggen wij de verplichtingen aan de inburgeraar uit. De brede intake bestaat uit een leerbaarheidstoets, een onderzoek omtrent gevolgd onderwijs en werkervaring in het land van herkomst, een verkenning naar de persoonlijke omstandigheden en de fysieke en mentale gezondheid. Zo bieden wij maatwerk tijdens het inburgeringstraject en behalen wij een zo hoog mogelijk resultaat wat betreft inburgering en re-integratie.

In de leerbaarheidstoets stellen wij het feitelijke maximale leerbaarheidsniveau vast, wat het niveau van de inburgering bepaalt. In hoofdstuk 4 wordt beschreven welke verschillende leerroutes daarop aansluiten. De gemeente Vught pakt in de brede intake een regierol. De klantmanager inburgering onderhoudt alle lijnen met Welzijn Vught, woningbouwvereniging en scholen en waarborgt op deze manier een zo goed mogelijke en snelle start van de inburgering. Sinds juni 2020 werken wij al met de brede intake en wij zijn tevreden over hoe dit verloopt.

Statushouders zijn over het algemeen gemotiveerd om in te burgeren. Wel zijn er risicofactoren waardoor in sommige gevallen het inburgeringstraject slecht, of langzaam verloopt.

Kinderopvang

Landelijk bestaat het probleem van wachtlijsten voor de kinderopvang. Dit geldt ook voor statushouders. Taalonderwijs vindt veelal tijdens kantooruren plaats. Statushouders zijn net zoals werkenden daarbij afhankelijk van voorhanden kinderopvang om tijdens lesuren aanwezig te kunnen zijn. Het tekort aan beschikbare kinderopvangplekken betekent daarom dat zij niet altijd direct starten met de inburgering, maar een half jaar tot een jaar vertraging oplopen. Dit is zeer onwenselijk. De klantmanager zoekt de samenwerking met de begeleider vanuit Welzijn Vught om een kind zo snel mogelijk in te schrijven op een kinderopvang. Wij kunnen de wachtlijsten binnen de kinderopvang in Vught niet oplossen. In het geval van een gezin met 2 ouders, moeten de taallessen op verschillende tijdstippen vallen, zodat kinderopvang niet nodig is. Dit punt is besproken met partijen WSD en KW1C. Doel is om hierin beter de samenwerking met deze partijen op te zoeken en daarom wordt dit meegenomen in het actieplan.

Actiepunt: Met aanbieders van taalonderwijs in gesprek om de kinderopvang bottleneck op te lossen.

Vervoer

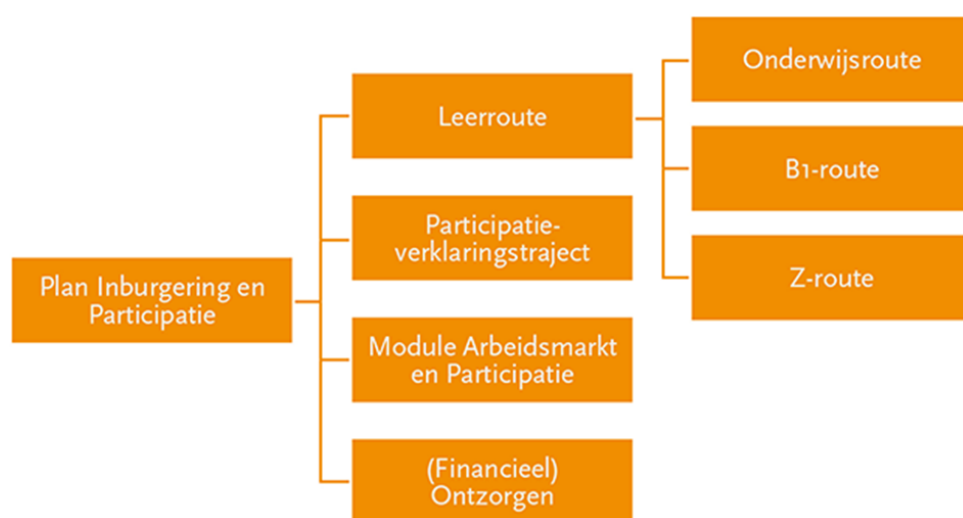
Om de inburgeringslessen te volgen, is het noodzakelijk dat vervoer is geregeld. De klantmanager inburgering inventariseert of de statushouder kan fietsen, waarna de statushouder een (tweedehands, opgeknapt) fiets ophaalt bij Plan op Maat. De samenwerking met deze partner loopt al 2 jaar en bevalt goed. Er zijn altijd voldoende fietsen voorradig. Wij merken dat een groep statushouders (> 50%) aangeeft niet te kunnen fietsen bijvoorbeeld door medische problemen. Dit is een hoog aandeel. Sommigen hebben nog nooit gefietst. Dan krijgt iemand eerst nog fietslessen (via Welzijn Vught) om fietsen toch mogelijk te maken. De klantmanager wijst de statushouder op de verantwoordelijkheid van hun inburgeringstraject, waarbij fietsen de norm is. De klantmanager maakt de inschatting om (tijdelijk) reiskosten te vergoeden als iemand de mogelijkheid tot fietsen echt niet heeft door bijvoorbeeld een beperking, of wanneer er eerst fietslessen nodig zijn. Zodra iemand kan fietsen is dat weer de norm. Uitgangspunt bij de aanpak is dat we het integratietraject snel en efficiënt willen starten omdat vertraging leidt tot een minder goede integratie. Wij merken op dat er veel administratie en tijd zit in het verstrekken van reiskosten. Daarnaast zien wij ook dat er minder verzuim bij de inburgeringslessen optreedt als vervoer goed is geregeld. Verschillende regiogemeentes werken met een OV-pas. Mogelijk is dit ook passend voor de gemeente Vught. Binnen de SPUK-regeling inburgering hebben wij ruimte om reiskosten te vergoeden. In het actieplan dat volgt uit dit evaluatieplan nemen wij op dat wij onderzoeken op welke manier wij de reiskosten het beste kunnen inzetten, zodat dit ook ten goede komt aan de snelheid van inburgeringstrajecten.

Actiepunt: versterken aanpak fietsen waar mogelijk en borgen doelmatige en efficiënte werkwijze voor vervoer. Waarbij uitgangspunt is snel beginnen met integratie.

3.2 Vaststellen PIP

Tijdens de brede intake stelt de klantmanager het PIP (Plan Inburgering en Participatie) op. Dit is een werkdocument voor de route van de inburgering, waarin de verwachtingen van de gemeente

naar de inburgeraar zijn opgenomen. De inburgeraar ontvangt een beschikking van het PIP. In de gemeente Vught zijn sinds de start van de nieuwe Wet inburgering in 2022 96 personen gestart met de inburgering volgens die nieuwe wet. In principe staat er 3 jaar om de inburgering te behalen. 5 personen hebben het volledige inburgeringsprogramma behaald. Deze personen hebben het programma versneld afgerond. De verwachting is dat er in 2025 een grote groep inburgering volgens de nieuwe Wet afrondt. Om de inburgering te halen, moet iemand een van de leerroutes afronden, alsook het Participatieverklaringstraject (PVT) en de Module Arbeidsmarkt en Participatie (MAP) afronden. Het PIP werkt als een goede leidraad, voor de inburgeraar zelf en voor de klantmanager inburgering en klantmanager werk en inkomen. In hoofdstuk 4 worden de onderdelen van het PIP – aan de hand van onderstaande grafiek - op volgorde uitgewerkt.

CONCLUSIE HOOFDSTUK 3

In hoofdstuk 3 stond het PIP centraal. Tijdens de brede intake stellen wij het PIP vast. Tijdens het opstellen van het PIP leggen wij de verplichtingen uit aan de inburgeraar en krijgen wij meer inzicht in de individuele (thuis)situatie van de statushouder. Wij bieden een passend inburgeringstraject aan, waarmee de inburgeraar een zo hoog mogelijk integratieresultaat bereikt. Wij constateren dat er in sommige gevallen hindernissen bestaan om (snel) te starten met de inburgering. Die verhouden zich tot kinderopvang en vervoer. Hierop zetten we twee actielijsten uit. Doel is snelheid behouden in de inburgeringstrajecten. Bovenstaande 2 onderwerpen nemen wij op in het actieplan dat volgt.

4. Uitvoering PIP

De klantmanager stelt met het PIP de leerroute vast voor de inburgeraar. De leerbaarheidstoets is de belangrijkste graadmeter voor de inburgeringsroute die iemand aflegt. Het lesaanbod sluit steeds beter aan op het niveau van de inburgeraar. Uitgangspunt is begeleiding naar een zo hoog mogelijk taalniveau. De gemeente is verantwoordelijk voor de advisering en begeleiding bij de leerroutes en het bewaken van de voortgang. Statushouders krijgen een aanbod voor een leerroute. De gemeente is verantwoordelijk voor de financiering daarvan. Gezinsmigranten zijn zelf verantwoordelijk voor de financiering van hun leerroute. Een inkomenstoets bepaalt of zij in aanmerking komen voor een lening van DUO. In paragraaf 4.1 worden de leerroutes behandeld, in de daarop volgende deelparagrafen het Participatieverklaringstraject (4.2) de Module Arbeidsmarkt en Participatie (4.3) en tot slot Financieel ontzorgen (4.4).

4.1 Leerroutes

In de volgende deelparagrafen staan de verschillende leerroutes centraal; de onderwijsroute, B1-route en de Z-route. Ook Schoolfirst en het Combinatietraject komen aan bod; dit zijn opties die zijn ontstaan naast de 3 leerroutes. Op dit moment is het nog niet goed mogelijk om de resultaten van de leerroutes van kandidaten uit Vught te vergelijken in de Benchmark met andere gemeenten of met het landelijke resultaat. Wij merken dat nu ongeveer de eerste statushouders de volledige inburgering volgens de nieuwe Wet hebben afgerond. Naar verwachting volgt een grote groep in 2025. De Benchmark loopt enkele jaren achter doordat het de juiste data moet verzamelen en omzetten. Omdat de leerroutes in 2022 van start zijn gegaan, is dit te kort om hier bredere cijfermatige conclusies over te trekken. Naar verwachting is dit wel mogelijk voor een volgende evaluatie over de inburgering.

4.1.1 Onderwijsroute

De Onderwijsroute is gericht op het behalen van een Nederlands schooldiploma (MBO, HBO en WO) en daarmee een gericht op een goede startpositie op de arbeidsmarkt. Deze route sluit goed aan op jongeren met nog te ontwikkelen potentie. Motivatie om door te leren is van noodzakelijk belang omdat deze route veeleisend is. De deelnemers met mbo- en hbo-niveau volgen de onderwijsroute op het KW1C, deelnemers met wo-niveau bij Tilburg University. Wij hebben de ambitie om jongeren een zo hoog mogelijke opleiding te laten volgen en toekomstperspectief te bieden. Wij schrijven jongeren zo veel mogelijk in op de onderwijsroute, ook als de uitkomst van de leerbaarheidstoets net te laag is. De klantmanager inburgering houdt contact met de jongere, om deze motiveren de onderwijsroute door te zetten. Dit gaat goed, de jongeren uit Vught zijn succesvol op de onderwijsroute en er is geen sprake van uitval. De Onderwijsroute kopen wij in bij het KW1C. De aanbesteding loopt nog tot 1 januari 2026.

In de gemeente Vught zijn er vanaf de nieuwe Wet inburgering 2022 in totaal 96 statushouders gestart met de inburgering. 12 daarvan zijn gestart in de onderwijsroute, 2 daarvan zijn aangemeld bij Tilburg University.

4.1.2 B1-route

De B1-route is de meest gebruikte route. Deze route wordt door het KW1C verzorgd. Dit inburgeringstraject heeft als doel het taalniveau B1 zo snel en effectief mogelijk te bereiken. Om dit mogelijk te maken en om de kansen op de arbeidsmarkt te vergroten combineren wij het leren van de taal met (vrijwilligers)werk. De inburgeraars in de B1-route krijgen 3 x per week onderwijs en ook mogelijkheid tot avondscholing. Wij constateren dat de B1-route nog niet naar tevredenheid loopt. Er is sprake van veel verzuim. Hierdoor ronden inburgeraars de B1-route niet altijd binnen de ingekocht uren af. Regionaal voeren wij gesprekken om tot een oplossing hiervoor te komen. Wij doen onderzoek naar de redenen van het verzuim en gaan na welke mogelijkheden er in de samenwerking met het KW1C liggen om verzuim tegen te gaan. Belangrijk is dat de klantmanagers de statushouders wijzen op de verplichtingen die zij hebben om de inburgeringslessen te volgen. Hiertoe kunnen zij ook boetes opleggen. Daarnaast is van belang

om de rol van KW1C bij verzuim beter te borgen. De B1-route kopen wij net als de Onderwijsroute in bij het KW1C. De aanbesteding loopt nog tot 1 januari 2026.

Actiepunt: we gaan verzuim in de B1-route effectief tegen.

In de gemeente Vught zijn er vanaf de nieuwe Wet inburgering 2022 in totaal 96 statushouders gestart met de inburgering. 48 daarvan zijn gestart in de B1-route. 15 daarvan zijn gezinsmigranten.

4.1.3 Z-route

Voor mensen voor wie de onderwijs- of B1-route buiten bereik ligt, bestaat de Zelfredzaamheidsroute (Z-route) waarbij de statushouder leert zich in de maatschappij te redden. De Z-route is geschikt voor inburgeraars die in het land van herkomst niet of nauwelijks naar school zijn gegaan, analfabeet zijn, en een lage leerbaarheid en/of veel moeite hebben met de Nederlandse taal. Deze groep heeft een lager niveau en lager tempo dan de B1- groep.

"De docenten zijn erg aardig en helpen mij goed." (Deelnemer Z-route)

"Er wordt goed gekeken naar wat ik aan kan op school." (Deelnemer Z-route)

"Ik vind het stage lopen en school tegelijk soms zwaar." (Deelnemer Z-route)

De WSD voert de Z-route voor onze gemeente uit. Deze route sluit grotendeels aan bij hun expertise. De inburgeringslessen van de Z-route vinden plaats in Boxtel. De Z-route bestaat uit minimaal 800 uur praktisch taalonderwijs en 800 uur voor participatieactiviteiten. De WSD biedt daarin 600 uur aan, 200 uur is nog in te vullen door de gemeente. WSD biedt inburgeraars 26 workshops aan gericht op praktische vaardigheden op het gebied van mobiliteit, gezondheid, het financiële systeem in Nederland en duurzaamheid (afval scheiden). Alle 9 WSD-gemeentes beleggen de Z-route bij WSD. Wij zijn tevreden over de samenwerking met WSD. Regionaal zijn er overleggen en bijeenkomsten bij de WSD, waarbij beleidsmedewerkers en klantmanagers aansluiten om gezamenlijk na te denken over een zo goed mogelijke invulling van de Z-route. Wij denken samen na over aanbod zoals 'Taalles op de werkvloer', om onze Z-route deelnemers naar een zo hoog mogelijk niveau te begeleiden en kansen op (betaald) werk te vergroten door taalles in een werkcontext. Er is vertrouwen dat de samenwerking met WSD op lange termijn stabiel blijft.

"De samenwerking tussen de inburgeringsconsulenten van gemeente Vught en trajectconsulenten Nieuwe Nederlanders van WSD is top! Wat ik zo waardeer aan deze samenwerking is dat we eerlijk en open naar elkaar zijn. We durven elkaar dus echt aan te spreken als dingen beter moeten, zowel bij WSD als bij gemeente Vught. Samen durven we vernieuwend te werken en dit komt ten goede van onze inburgeraars." (projectleider Inburgering WSD)

Actiepunt: bestendigen integratie op de werkvloer en waar nodig uitbreiden van het aanbod.

In de gemeente Vught zijn er vanaf de nieuwe Wet inburgering 2022 in totaal 96 statushouders gestart met de inburgering. 24 daarvan zijn gestart in de Z-route.

4.1.4 Schoolfirst

Het Schoolfirst traject startte in 2022 vanuit een samenwerking tussen het KW1C en WeenerXL, bedoeld voor jongere statushouders (tot 30 jaar) zonder startkwalificatie. Het niveau van de Onderwijsroute is voor deze jongeren te hoog. Het betreft een schakeltraject/entreeopleiding waarmee de jongere snel (binnen 1 jaar) doorstroomt naar een MBO-opleiding. Met het volgen van dit traject, wordt ook de inburgering behaald. Wij hebben dit traject als zeer positief en succesvol ervaren alleen hebben de aanbieders besloten te stoppen met het project. Een groep van bijna 10 jongere statushouders uit onze gemeente rondde het traject succesvol af en stroomde door naar een opleiding, of doorloopt het traject nog. Met deelname aan het traject was er recht op een studiefinanciering vanuit DUO en waren de statushouder meteen al niet meer afhankelijk van een bijstandsuitkering. De laatste nieuwe groep is gestart in september 2023. Het KW1C maakte de keuze om te stoppen met dit schakeltraject. De statushouders die nog in het traject zitten, mogen dit nog wel afmaken (maximaal 2 jaar trajectduur). Voor onze groep jongeren vinden wij het een gemiste kans dat dit Schoolfirst traject niet meer start. Het biedt de juiste begeleiding aan jongeren om snel richting een MBO-opleiding door te stromen. Daarom zijn wij met het KW1C in gesprek welke mogelijkheden er zijn om alsnog een schakeltraject te starten. In het actieplan wordt opgenomen dat wij blijven zoeken naar de juiste begeleiding voor jongeren, om hen zo snel mogelijk richting een passende opleiding te begeleiden, zodat zij een volledige dagbesteding hebben en op het juiste niveau scholing volgen.

Vanuit de gemeente Vught zijn er vanaf de nieuwe Wet inburgering 2022 in totaal 96 statushouders gestart met de inburgering. 8 daarvan zijn gestart in het Schoolfirst traject. 2 daarvan zijn gezinsmigranten.

4.1.5 Combinatietraject

Een nieuw traject dat het KW1C aanbiedt, is het combitraject. Dit traject startte in september 2024, bedoeld voor jongeren die willen doorstromen naar een vervolgopleiding. Het is een combinatie tussen de Z-route en een entree-opleiding en start altijd met een pre-participatietraject. Dit pre-participatietraject duurt 20 weken. Tijdens de 20 weken kom je 6 dagdelen in de week naar het Koning Willem I College; 3 dagdelen gericht op Z-route, 3 dagdelen gericht op participatieactiviteiten voor de entreeopleiding.

In de praktijk blijkt dat het traject hoge eisen stelt aan de jongeren. A2-niveau moet bijna behaald zijn voor toelating tot het traject. Hiermee is dit traject geen opvolger van het Schoolfirst traject. Hierdoor volgt dat een steeds grotere groep jongere statushouders geen entreeopleiding volgt. Jongeren die momenteel geen volledige dagbesteding hebben. Het vergt samenwerking met het KW1C om een oplossing te vinden voor deze groep. Dit wordt opgenomen in het actieplan.

Actiepunt: De mogelijkheid voor goede combinatietrajecten samen met de aanbieders verder onderzoeken.

Vanuit de gemeente Vught zijn er vanaf de nieuwe Wet inburgering 2022 in totaal 96 statushouders gestart met de inburgering. 4 daarvan zijn gestart in het Combinatietraject.

4.2 Participatieverklaringstraject (PVT)

Het Participatieverklaringstraject (PVT) bestaat voor alle inburgeraars uit twee onderdelen: een inleiding in de kernwaarden van de Nederlandse samenleving en de ondertekening van de participatieverklaring. De termijn voor het behalen van het PVT is gelijk aan de inburgeringstermijn (3 jaar). Voor de doelgroep Z-route maakt het PVT onderdeel uit van de workshops van de WSD. Voor de overige doelgroepen inclusief gezinsmigranten kozen wij in de afgelopen jaren voor de invulling van de PVT voor het project Vughtse Sferen. Dit is een traject waarbij een groep nieuwkomers gedurende een zestal bijeenkomsten met elkaar en met Vughtenaren in gesprek gaat over belangrijke plekken in Vught, de rol die die plek vervult en de normen en waarden die er heersen. Hiermee verbinden wij de doelgroep ook aan lokale partners. Deelnemers zijn positief over het traject. Echter merken wij dat er een wachtlijst is ontstaan voor het PVT-traject. Voor Welzijn Vught is het niet haalbaar om het traject aan grotere groepen aan te bieden. Wij willen alle onderdelen – dus ook de PVT – snel en kwalitatief goed kunnen aanbieden aan de inburgeraars. Binnen de gemeente Vught bestaat een expertteam inburgering. In dat expertteam is onderzocht welke alternatieve partijen er zijn. Er is zicht op een organisatie die dit onderdeel snel kan oppakken. In het actieplan nemen wij het PVT-onderdeel mee, om verder uit te werken en aan te bieden aan de inburgeraar.

Actiepunt: het participatieverklaringstraject opschalen om alle statushouders in staat te stellen het PVT af te ronden.

4.3 Module Arbeidsmarkt en Participatie (MAP)

De Module Arbeidsmarkt en Participatie (MAP) is het derde verplichte onderdeel van een inburgeringstraject. Binnen de MAP staat participatie op de arbeidsmarkt centraal. Wij brengen de arbeidskansen van de statushouder in beeld, bieden informatie aan over de Nederlandse arbeidsmarkt en combineren dit met het aanbieden van praktische ervaring op de (lokale) arbeidsmarkt. De inhoud van de MAP sluit aan bij de werkwijze van de vakgroep werk en inkomen van Wegwijs+. De termijn voor het behalen van de MAP is gelijk aan de inburgeringstermijn. Voor de Z-route biedt de WSD de MAP aan, voor de Onderwijsroute organiseert het KW1C de MAP binnen hun programma. Voor de B1-doelgroep organiseren wij de MAP zelf (eventueel samen met partners).

De klantmanagers werk en inkomen beoordelen hoe de B1-deelnemer het best de stap naar de arbeidsmarkt kan maken. Statushouders leren in de MAP Nederlandse normen en waarden op de arbeidsmarkt, zoals het tijdig afmelden bij ziekte, of elke dag op tijd aanwezig zijn. Ook voeren veel statushouders vrijwilligerswerk of waar mogelijk betaald werk uit. De MAP is nog niet perfect en heeft doorontwikkeling. Denk hierbij bijvoorbeeld aan workshops op het gebied van het schrijven van een sollicitatiebrief. Doel is effectieve uitstroom naar werk.

Actiepunt: Doorontwikkelen MAP.

4.4 Financieel ontzorgen

Statushouders krijgen te maken met het Nederlandse financiële stelsel. Het bevorderen van de financiële zelfredzaamheid van statushouders is een belangrijk doel en is landelijk genoemd 'financieel ontzorgen'. Het financieel ontzorgen bevat in oorsprong 2 componenten: a) tijdelijk financieel ontzorgen; en b) financiële kennis en vaardigheden aanleren. Wij maken voor het financieel ontzorgen gebruik van budgetcoaching, via Wegwijs+, ingekocht bij Farent. De budgetcoach zorgt voor een kennismaking binnen enkele maanden na huisvesting en stelt een budgetplan op. De budgetcoach onderhoudt vervolgens contact met de statushouder om eventuele financiële problemen in een vroeg stadium op te sporen. De gemeente Vught gebruikt tevens vroegsignalering via de vakgroep schuldhulpverlening bij Wegwijs+, waardoor schulden ook via die weg naar boven komen.

Bijstandsgerechtigde statushouders zijn verplicht mee te werken aan de wettelijke periode van financieel ontzorgen. Dat kan concreet betekenen dat de gemeente de rekeningen voor de huur, gas/water/stroom en zorgverzekering van statushouders vanuit de bijstandsuitkering betaalt. De periode is in principe beperkt tot 6 maanden, met mogelijkheid tot verlenging. Wij merken dat het financieel ontzorgen in de praktijk anders werkt. Uit ervaring blijkt dat het in het voordeel van de statushouder werkt als zij juist zelf in een vroeg stadium verantwoordelijk zijn voor hun eigen financiën, bijvoorbeeld door zelf de lasten te betalen. Dit zorgt voor financiële zelfredzaamheid. Hierin proberen we de statushouder te begeleiden, door uitleg te geven en eventueel automatische incasso's aan te zetten. Het meteen goed instellen van de betalingen voorkomt ook extra administratieve taken en uitleg nadat de 6 maanden periode is verstreken.

De gemeente Vught loopt met bovenstaande vooruit op de wetswijziging die al gaande is met betrekking tot financieel ontzorgen. Wij zien dat onze efficiënte aanpak goed werkt. Landelijk blijkt dat het financieel ontzorgen lastig uitvoerbaar is; daarom komt er een uitzonderingsmogelijkheid in de Wet inburgering waardoor gemeenten maatwerk kunnen bieden in het financieel ontzorgen en niet per definitie meer verplicht zijn om de betalingen over te nemen. In het actieplan nemen wij mee dat wij de landelijke ontwikkelingen met betrekking tot financieel ontzorgen volgen en waar mogelijk daarop vooruit lopen in lijn met onze eigen ervaringen.

Actiepunt: Financieel ontzorgen waar mogelijk invullen door begeleide financiële zelfredzaamheid en beroep eigen verantwoordelijkheid.

CONCLUSIE HOOFDSTUK 4

Uit hoofdstuk 4 blijkt dat verschillende onderdelen samen de inburgering vormen. Een statushouder is ingeburgerd wanneer er een leerroute is afgelegd, er is voldaan aan de PVT en de MAP is afgerond. Continu zien wij toe op de kwaliteit van de verschillende leerroutes. Wij zijn erg tevreden over de Z-route. Wat betreft de B1-route, de onderwijsroute en het combinatietraject, werken wij op regionaal niveau aan een verbeteringsslag. Voor de MAP en PVT onderzoeken wij op onderdelen mogelijkheden tot additionele invulling en verdieping. De gemeente is vrij om deze onderdelen naar eigen inzicht in te richten.

5. Financiën

5.1 Verdeling kosten

Voor het beschikbaar stellen van inburgeringsvoorzieningen ontvangen wij van het Rijk geormerkte middelen via een specifieke uitkering, te weten via de uitkering Wet inburgering 2021. Het Rijk baseert de uitkering op een prognose van het aantal asielstatushouders en gezins- en overige migranten. Het Rijk kende de volgende bedragen toe:

2022	€ 164.197 (definitief)
2023	€ 362.794 (definitief)
2024	€ 667.877 (voorlopig)
2025	Nog niet bekend

Voor deze specifieke uitkering is sprake van een reserveringsregeling. De reserveringsregeling houdt in dat het niet-bestede bedrag tot maximaal 100% van de voor dat jaar toegekende uitkering mag worden meegenomen ter besteding aan inburgeringsvoorzieningen in het daaropvolgende kalenderjaar. Er is sprake van 2 aparte SPUK-regelingen. Naast bovenstaande specifieke uitkering bestaat ook de SPUK Onderwijsroute. De onderwijsroute staat als enige leerroute los van de SPUK wet inburgering 2021. Zie de volgende tabel voor de toegekende bedragen.

2022	€ 34.522 (definitief)
2023	€ 24.828 (definitief)
2024	€ 28.638 (voorlopig)
2025	Nog niet bekend

Wij mogen de volgende kosten financieren uit de specifieke uitkering Wet inburgering 2021 en specifieke uitkering onderwijsroute:

- Leerroutes (onderwijsroute, B1-route en Z-route);
- Participatieverklaringstraject (PVT);
- Module arbeidsmarkt en participatie (MAP);
- Maatschappelijke begeleiding;
- Tolkkosten;
- Vervoerskosten.

	2022	2023	2024	2025
SPUK-toekenning Wet inburgering 2021	€ 164.197 (definitief)	€ 362.794 (definitief)	€ 667.877 (voorlopige beschikking)	€ 400.000 begroot
SPUK-toekenning onderwijsroute	€ 34.522 (definitief)	€ 24.828 (definitief)	€ 28.638 (voorlopige beschikking)	Nog onbekend
Kosten gemaakt tbv inburgeringstrajecten	€ 114.850	€ 312.477	€ 268.395* uitgegeven tot december 2024	€ 400.000 begroot

*Er volgen nog enkele facturen voor het jaar 2024.

Kosten die wij niet uit de specifieke uitkeringen, maar uit de uitvoeringskosten gemeente betalen:

- Budgetcoaching;
- Abonnementen (zoals Schulinck);
- Inzet klantmanagers / uitvoering brede intake, PIP, leerbaarheidstoets. Deze kostenpost ramen wij via personeelskosten.

	2022	2023	2024	2025
Kosten gemaakt tbv uitvoeringsbudget inburgering	€ 24.089,18	€ 25.305,97	€ 21.364,99 uitgegeven tot december 2024	€ 40.000 begroot

5.2 Financiële analyse

Sinds de nieuwe Wet inburgering 2022 hebben wij geen tekorten voor de financiering van inburgering. Het Rijk berekent de kosten in de SPUK per statushouder, voor bijvoorbeeld een leerroute en maatschappelijke begeleiding. Voor de gemeente Vught geldt dat wij de maatschappelijke begeleiding nog niet per statushouder berekenen. In de nieuwe aanbestedingsprocedure nemen wij dit mee, zodat de kosten op dit gebied beter aansluiten. Zo weten wij beter op detailniveau hoe de kosten in elkaar zitten en passen wij de begroting daarop aan.

Wij willen op detailniveau uitzoeken welke kosten precies binnen de SPUK vallen. Wat betreft de tolkkosten en vervoerskosten die uit de SPUK gefinancierd mogen worden, gebeurt dat nu nog niet. De kosten begroten wij nu vanuit het re-integratiebudget en niet vanuit de SPUK. Wij hebben momenteel nog voldoende ruimte binnen de middelen voor de inburgering, dit heeft ook te maken met de reserveringsregeling vanuit de SPUK. Daar waar mogelijk brengen wij dit met terugwerkende kracht ten laste van het SPUK-budget.

Binnen het uitvoeringsbudget voor de inburgering, dat bestaat naast de SPUK-regelingen, gaven wij de afgelopen jaren minder uit dan begroot. Mogelijk komen er volgend jaar (landelijke) bezuinigingen op de SPUK. Wij kiezen daarom voor een ruime marge binnen het uitvoeringsbudget. Doel is bovendien om op detailniveau in te vullen wat wij vanuit de SPUK financieren. Eventuele tekorten of noodzakelijke kosten die wij niet binnen de SPUK mogen onderbrengen, bekostigen wij uit het uitvoeringsbudget.

Actiepunt: We werken naar eenduidige financiering toe.

CONCLUSIE HOOFDSTUK 5

In hoofdstuk 5 zijn de financiële cijfers voor de Wet inburgering toegelicht. Uit de cijfers blijkt dat wij over voldoende middelen beschikken voor de uitvoering van de Wet inburgering. De kosten bekostigen wij voor het grootste gedeelte uit de 2 SPUK-regelingen. Met de afdeling financiën onderzoeken wij momenteel hoe de regelingen zo optimaal mogelijk in te zetten.

6. Conclusies evaluatieverslag

Vanaf januari 2022 is hard gewerkt om de taken vanuit de wetgever en de taken van het lokaal kader vorm te geven. Dit leidt tot mooie resultaten, de gemeente Vught heeft de regie over het inburgeringsproces goed in handen. Dat begint al op het moment van koppeling vanuit het COA naar de gemeente Vught. Wij zien dat de statushouder goed in beeld is bij ons. Wij kunnen daardoor maatwerk in de inburgeringstrajecten bieden. Dit kunnen wij ook doen omdat de samenwerking met partners als de woningbouwvereniging en onderwijsinstellingen goed verloopt. Hierin willen wij blijven investeren. Wij merken daarnaast dat de kwaliteit van de inburgeringstrajecten vooruitgaat. De leerroutes richten wij beter in, in samenwerking met de onderwijsinstellingen. Daarin streven wij samen naar een zo hoog mogelijk resultaat wat betreft re-integratie en taal, waarbij succesvolle initiatieven ontstaan om kansen op de arbeidsmarkt te vergroten.

Wij merken dat een aantal zaken binnen het inburgeringsproces extra aandacht behoeft. Hoewel een goede start is gemaakt met het aanbieden van re-integratie programma's, zien wij dat op dit onderdeel verdieping nodig is. Wij streven naar optimale integratie op de arbeidsmarkt. Wij willen graag een verbeteringsslag in de uitvoering van de leerroutes. Met name het verzuim op de B1-route heeft aandacht nodig. Daarnaast willen wij borgen dat de groep jongeren zich zo goed en zo optimaal mogelijk kan ontwikkelen. Een belangrijk punt wat betreft de leerroutes is ook de mogelijke belemmering van onvoldoende kinderopvangmogelijkheden en onduidelijkheid over het vervoer. Tot slot constateren wij dat de verplichte onderdelen PVT en MAP opgeschaald moeten worden, zodat een volledig inburgeringsprogramma doorlopen kan worden door de inburgeraar.

Hieronder sommen wij de sterke punten op, daarna volgt een opsomming van de actiepunten. De actiepunten komen terug in een actieplan dat volgt in het tweede kwartaal van 2025. In het eerste kwartaal van 2027 volgt opnieuw een evaluatieverslag van de uitvoering inburgering.

Sterke punten van de uitvoering van inburgering:

- De taakstelling voor de gemeente Vught is goed in beeld. Er wordt waar nodig direct geanticipeerd op hoge aantallen.
- Sinds de nieuwe Wet inburgering is een goede lokale samenwerking tot stand gekomen met partners als Welzijn Vught en de woningbouwvereniging, wat een goede basis is voor de uitvoering van de inburgering.
- Regionaal hebben wij een netwerk opgebouwd met andere gemeenten en overheidsinstellingen.
- Wij voeren de brede intake effectief uit waarbij ook het PIP wordt besproken en een duidelijke leidraad geeft aan de inburgeraar voor zijn/haar inburgering.
- De Z-route speelt goed in op arbeidskansen en zelfredzaamheid voor inburgeraars met een lage leerbaarheid.
- Met het financieel ontzorgen lopen wij vooruit op de aankomende wetswijziging doordat wij effectief inzetten op begeleiding bij financiële zelfredzaamheid.
- Financieel hebben wij voldoende middelen vanuit het Rijk om de inburgering zo optimaal mogelijk aan te bieden.

Actiepunten voor de uitvoering van inburgering:

- Het verder ontwikkelen van re-integratie instrumenten om statushouders snel en duurzaam uit een uitkering te helpen. We streven hierbij naar een arbeidsdeelname van ten minste 50% (deels) uit een uitkering.
- We borgen de goede samenwerking met de partners in de re-integratieketen.
- Ontwikkelen van een aanpak voor duurzame re-integratie van oudkomers.
- Waar nodig uitbreiding van effectieve communicatiemiddelen zoals het gebruik van pictogrammen.
- Met aanbieders van taalonderwijs in gesprek om de kinderopvang bottleneck op te lossen.
- versterken aanpak fietsen waar mogelijk en borgen doelmatige en efficiënte werkwijze voor vervoer. Waarbij uitgangspunt is snel beginnen met integratie.
- We gaan verzuim in de B1-route effectief tegen.
- Bestendigen integratie op de werkvloer en waar nodig uitbreiden van het aanbod.
- De mogelijkheid voor goede combinatietrajecten samen met de aanbieders verder onderzoeken.
- Het participatieverklaringstraject opschalen om alle statushouders in staat te stellen het PVT af te ronden.
- Doorontwikkelen MAP.
- Financieel ontzorgen waar mogelijk invullen door begeleide financiële zelfredzaamheid en beroep eigen verantwoordelijkheid.
- We werken naar eenduidige financiering toe.